

การกำหนดพื้นที่และกำหนดมาตรการควบคุมกิจการทำเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน

1. แนวนโยบาย เพื่อให้เกิดการประสานประโยชน์การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยคำนึงถึง การป้องกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจสังคม และความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่น

2. เป้าหมายในการกำหนดพื้นที่และกำหนดมาตรการ

2.1 เพื่อให้เหมาะสมกับกลไกของรัฐในการควบคุมปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากการทำเกลือจากการสูบน้ำเกลือใต้ดินในปัจจุบันไม่ให้ขยายตัวลุกลามไปในท้องถิ่น ๆ โดย อาศัยพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512

2.2 ลดปัญหาการเพิ่มความเค็มของน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติและในแหล่งน้ำ ชลประทานเนื่องจากกิจการผลิตเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน

2.3 ลดปัญหาการแพร่กระจายความเค็มจากการผลิตเกลือจากน้ำเกลือใต้ดิน ไปสู่พื้นที่เกษตรกรรม

2.4 ลดปัญหาดินกล่มหรือดินยุบตัวในบริเวณที่มีสิ่งก่อสร้าง แหล่งชุมชน หรือ สาธารณสมบัติ

2.5 ป้องกันการสูญเสียทรัพยากรป่าไม้จากการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าเพื่อ ทำเชื้อเพลิงในการต้มเกลือ

2.6 ไม่ให้เกิดความเสียหายแก่แหล่งอันควรรักษา เช่น โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยว และป่าอนุรักษ์ เป็นต้น

3. พื้นที่ที่จะมีการพิจารณาอนุญาต

3.1 จะต้องเป็นพื้นที่ซึ่งเคยมีการผลิตเกลืออยู่เดิม หรือมีความเหมาะสม ในด้านแหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำผิวดิน และแหล่งเกษตรกรรม ตามข้อมูลของกรมทรัพยากรธรณี กรมชลประทาน และกรมพัฒนาที่ดิน

3.2 จะต้องได้รับความเห็นชอบจากจังหวัดให้เป็นพื้นที่ทำเกลือโดยวิธีสูบน้ำเกลือใต้ดินได้ หากมีการคัดค้านหรือร้องเรียนขึ้นในพื้นที่ใด กระทรวงอุตสาหกรรมจะชะลอการพิจารณาอนุญาตจนกว่า

ทางจังหวัดจะสามารถหาข้อยุติซึ่งเป็นที่ยอมรับของราษฎรในท้องถิ่นได้ หรือมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยละเอียดแล้วเสียก่อน

พื้นที่ซึ่งเคยมีการผลิตเกลืออยู่เดิมและได้รับความเห็นชอบจากทางจังหวัดให้เป็นพื้นที่ทำเกลือโดยวิธีสูบน้ำเกลือใต้ดินแล้ว มีดังต่อไปนี้

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ข้อกำหนดเพิ่มเติม
1. สกลนคร	บ้านม่วง	หนองกว้าง - บ้านหนองกว้าง - บ้านบ่อแดง - บ้านโนนแสง ดงเหนือ - บ้านดงเหนือ - บ้านคำอ้อ - บ้านดอนแดง	ระยะห่างของบริเวณที่ทำเกลือจากลำน้ำ หรือแหล่งน้ำสำหรับนาเกลือไม่ต่ำกว่า 20 เมตร เตาต้มเกลือไม่ต่ำกว่า 30 เมตร
	วานรนิวาส	อินทร์แปลง - บ้านอินทร์แปลง - บ้านคอกนอก คูสะคาม - บ้านกุดเรือคำ - บ้านจำปาแดง - บ้านคูสะคาม	

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ข้อกำหนดเพิ่มเติม
2. นครราชสีมา	โนนสูง	พลสงคราม - บ้านเสลา หมู่ 4	
	ขามทะเลสอ	หนองสว่าง - บ้านหนองกก หมู่ 4 - บ้านหนองตะครอง หมู่ 3	
	โนนไทย	ห้วยเกี่ยม - โพนไพล บ้านวัง - บ้านวัง หมู่ 3 สำโรง - บ้านสำโรง หมู่ 2	
3. มหาสารคาม	กันทรวิชัย	โคกพระ - บ้านโคกพระ หมู่ 2 - บ้านขนมจิน หมู่ 3 - บ้านหนองนาง หมู่ 4 - บ้านคอกม้า หมู่ 8 ศรีสุข - บ้านลาด หมู่ 1 - บ้านศรีสุข หมู่ 3 - บ้านนาดี หมู่ 4 - บ้านน้ำเที่ยง หมู่ 5 - บ้านหนองแคน หมู่ 8	1. เฉพาะการผลิตเกลือโดยการตักน้ำเกลือ เท่านั้น ไม่มีการทำลานตากน้ำเกลือ 2. พื้นที่ประกอบการเกี่ยวกับเกลือจะต้อง ห่างจากอ่างเก็บน้ำหนองบัวไม่ต่ำกว่า 1 กม.

3.1 พื้นที่ที่จะสูบน้ำเกลือ

ได้แก่แหล่งหรือบริเวณที่มีการสูบน้ำเกลือใต้ดินเพื่อนำมาผลิตเกลืออยู่เดิม ตามข้อมูลจากการสำรวจของนายอำเภอท้องที่และส่วนราชการต่างๆ ในการผลิตเกลือช่วง พ.ศ. 2532-2533 หรือบริเวณที่กรมทรัพยากรธรณีพิจารณาเห็นว่าเหมาะสม แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ตั้งอยู่ใกล้สิ่งปลูกสร้าง แหล่งชุมชน และสาธารณสมบัติในระบะที่อาจเป็นอันตรายจากการยุบตัวของดิน และจะต้องปฏิบัติตามมาตรการควบคุมบ่อสูบน้ำเกลือ ซึ่งทางราชการกำหนด อย่างเคร่งครัด

3.2 พื้นที่ที่จะตากหรือต้มเกลือ

ได้แก่ พื้นที่ซึ่งมีการตากหรือต้มเกลือจากน้ำเกลือใต้ดินที่ปรากฏ ตามข้อมูลจากการสำรวจของนายอำเภอท้องที่และส่วนราชการต่างๆ ในปีการผลิตเกลือ พ.ศ. 2532-2533 หรือบริเวณที่กรมพัฒนาที่ดินและกรมชลประทานพิจารณาเห็นว่าเหมาะสม การตากหรือต้มเกลือจะต้องปฏิบัติตามมาตรการควบคุมการทำน้ำเกลือให้แห้งเพื่อผลิตเกลือ โดยเคร่งครัด

4. มาตรการควบคุม

การสูบน้ำเกลือใต้ดินและการทำน้ำเกลือให้แห้งเพื่อผลิตเกลือจะต้องได้รับ อนุญาตจากทางราชการตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512 และจะต้องปฏิบัติตามมาตรการ ต่อไปนี้

4.1 การสูบน้ำเกลือใต้ดิน

4.1.1 บ่อสูบน้ำเกลือจะต้องอยู่ห่างจากสิ่งก่อสร้าง แหล่งชุมชน โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสาธารณสมบัติอื่น ๆ ตลอดจนบ่อข้างเคียงในระยะปลอดภัย จากการยุบตัวหรือทรุดตัวของดิน ตามที่ทางราชการกำหนด

4.1.2 ผู้ประกอบการจะต้องเสนอข้อมูลและแบบแปลนแผนผังเกี่ยวกับที่ตั้งบ่อ ขนาดของเครื่องสูบน้ำหรือเครื่องอัดลม มาตรฐานปริมาณน้ำ และวิธีการปฏิบัติเมื่อเลิกใช้บ่อทั้งบ่อที่มีอยู่เดิมและบ่อที่จะสร้างใหม่ ให้ทางราชการประกอบการพิจารณากำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ทำบ่อและสูบน้ำเกลือใต้ดิน

4.1.3 ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาตที่ทางราชการกำหนดเพื่อควบคุมวิธีการทำบ่อ วิธีการสูบน้ำเกลือและปริมาณการสูบน้ำเกลือ ทั้งนี้ทางราชการจะอนุญาตให้ทำการสูบน้ำเกลือในช่วงฤดูการผลิตระหว่างช่วงเดือนตุลาคม ถึงมีนาคม เท่านั้น

4.1.4 ผู้ประกอบการจะจำหน่ายน้ำเกลือให้ได้เฉพาะลานตากหรือเตาต้ม ซึ่งได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้วเท่านั้น

อนึ่ง เพื่อให้กิจกรรมสูบน้ำเกลือและจำหน่ายน้ำเกลือในระยะต่อไปสามารถควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลประโยชน์ตอบแทนต่อท้องถิ่นโดยตรง เห็นควรสนับสนุนให้เป็นการดำเนินการโดยองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ อาทิเช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมทรัพยากรธรณี กรมชลประทาน หรือกรมโรงงานอุตสาหกรรม หรือหากเป็นเอกชน ก็อาจเป็นในรูปแบบของสหกรณ์หรือเป็นการเปิดประมูลโดยให้รายได้หรือผลประโยชน์ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการบำรุงท้องถิ่นหรือป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นผลดีในด้านการควบคุมตรวจสอบแล้ว ยังเกิดประโยชน์แก่ราษฎรในท้องถิ่นโดยตรง อันจะช่วยเหลือคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นได้ทางหนึ่งด้วย

4.2 การทำน้ำเกลือให้แห้งเพื่อผลิตเกลือ

กำหนดมาตรการควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

4.2.1 ห้ามใช้ไม้พินหรือถ่านไม้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตเกลือ

4.2.2 การตากเกลือหรือการต้มเกลือหรือการทำน้ำเกลือให้แห้ง

ด้วยวิธีอื่นจะต้องดำเนินการบนลานปูนซีเมนต์ที่รองรับด้วยพลาสติกหรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำได้

4.2.3 ต้องสร้างคันกันดินโคสรอบพื้นที่ประกอบกิจการให้มีความสูงไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร ความกว้างของสันคันกันดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และจะต้องดูแลรักษาให้มีขนาดตามกำหนดอยู่เสมอทั้งในและนอกฤดูการผลิตเกลือ

4.2.4 ต้องสร้างคูรับน้ำซึ่งปูรองด้วยพลาสติกหรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำหรือคาดด้วยคอนกรีตป้องกันการรั่วซึมและแพร่กระจายของน้ำเกลือ โคสรอบบริเวณให้ไหลลงสู่ที่เก็บซึ่งรวมและสูบลงบ่อกักเก็บในเขตพื้นที่

4.2.5 สำหรับการทาลานตากเกลือจะต้องมีบ่อกักเก็บน้ำเสียที่มีพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ลานตาก โดยยกคันดินโคสรอบสูงไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร และมีสันคันดินกันน้ำกว้างไม่น้อยกว่า 100 เซนติเมตร พื้นและผนังบ่อจะต้องปูรองด้วยพลาสติกหรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติป้องกันการรั่วซึมของน้ำ หรือคาดด้วยคอนกรีตให้หนาเพียงพอแก่การป้องกันมิให้น้ำเสียซึมแพร่กระจายออกไปจากบ่อกักเก็บได้ ส่วนการตักเกลือจะต้องมีบ่อกักเก็บน้ำเสียให้เพียงพอกับปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น และมีลักษณะบ่อเช่นเดียวกับบ่อกักเก็บของลานตากเกลือ

4.2.6 ผู้ประกอบการจะต้องรักษาระดับน้ำเสียในบ่อกักเก็บให้ต่ำกว่าขอบบ่อเกินกว่า 50 เซนติเมตรอยู่เสมอ โดยใช้วิธีอัดน้ำเสียลงในชั้นน้ำเกลือใต้ดิน ในกรณีที่มีบริเวณดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีชั้นน้ำเกลือใต้ดิน ผู้ประกอบการจะต้องจัดทำลานซีเมนต์ที่รองรับด้วยพลาสติกหรือวัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติกันการรั่วซึมของน้ำได้ เพื่อตักน้ำเสียให้แห้งโดยไม่ระบายออกนอกพื้นที่ประกอบการ

4.2.7 ต้องมีระบบกำจัดกากตะกอนเกลือ ชะ และสิ่งปฏิกูลที่เหมาะสมและเพียงพอ และต้องกำจัดกากตะกอนเกลือและเกลือออกจากลานตักเกลือหรือลานตากเกลือ และบ่อกักเก็บน้ำเสีย รวมตลอดทั่วทั้งบริเวณพื้นที่ประกอบการให้หมดก่อนสิ้นเดือนมีนาคมซึ่งเป็นช่วงฤดูหยุดการผลิตเกลือในแต่ละปีโดยเคร่งครัด

4.2.8 สถานที่ตักน้ำเกลือ และสถานที่เก็บเกลือจะต้องมีหลังคาซึ่งแข็งแรงเพียงพอที่จะป้องกันการชะล้างตะกอนและเศษเกลือโดยน้ำฝนได้

4.2.9 เมื่อเลิกกิจการผลิตเกลือ ผู้ประกอบการจะต้องกลบฝังบ่อกักเก็บน้ำเสีย และปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เรียบร้อย

4.2.10 หากไม่ใช้มาตรการที่ทางราชการกำหนด ผู้ประกอบการต้องเสนอ
แบบแปลนแผนผังโครงการ พร้อมคำอธิบายโดยละเอียด แสดงวิธีกำจัดน้ำทิ้ง มาตรการป้องกัน
อันตรายและเหตุรำคาญอันอาจก่อให้เกิดปัญหาสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ เพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาต

5. การติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวัง

ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรธรณี กรมชลประทาน
กรมพัฒนาที่ดิน กรมอนามัย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอท้องถิ่น และ
กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อม
จากการสูบน้ำเกลือใต้ดิน และการผลิตเกลือในส่วนที่เกี่ยวข้อง

หากมีการฝ่าฝืนจนก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมรุนแรง กระทรวงอุตสาหกรรมมีสิทธิ
เพิกถอนการอนุญาต และนายกรัฐมนตรีใช้อำนาจตามความในมาตราที่ 20 แห่ง
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 สั่งระงับการผลิตเกลือ
ในพื้นที่ดังกล่าวได้
